

MOZAIKA

DŮM
ZAHRANIČNÍ
SPOLUPRÁCE

D

Z

S

ČTVRTLETNÍK DZS O MEZINÁRODNÍM VZDĚLÁVÁNÍ / LÉTO 2026

**Dovednosti
pro budoucnost**

Projektor

Podcast DZS

Nalad'te se na vlny projektů mezinárodního vzdělávání.

Dům zahraniční spolupráce přináší přehled deseti let mezinárodního vzdělávání v datech, mapách a souvislostech v jedné publikaci.

Mezinárodní vzdělávání v číslech a obrazech II

- Kam nejčastěji vyrážejí čeští studující?
- Kolik škol je dnes zapojených do mezinárodních programů?
- Kam až sahají možnosti mezinárodního vzdělávání?

Podívejte se, jak se české vzdělávání propojuje se světem →

Svět se mění. Držíte krok?

Martina Eliášová
vedoucí oddělení
vysokoškolského vzdělávání

Prohlížíte si rádi obrázky „před“ a „po“? Některé změny jsou patrné na první pohled, jiné odhalíme až při bližším zkoumání. Podobně je tomu i u lidí, kteří vyjedou do zahraničí. Pobyt v cizím prostředí v nich zanechá změnu, která nemusí být hned vidět, ale o to zásadnější bývá.

Každý z nás žije do jisté míry ve své bublině: potkává stejné lidi, jezdí stejnou linkou, v oblíbené cukrárně si dává tu samou zmrzlinu. Pak ale vystoupí z komfortní zóny. Nové prostředí, cizí jazyk, nečekané situace. Učí se reagovat, hledat řešení a spoléhat sám na sebe. A návrat? Často už není stejný. Přijíždí sebevědomější člověk, který se nezalekne výzev, rychle se zorientuje a dokáže spolupracovat v různorodém kolektivu.

Zkušenosti získané mimo běžné prostředí mají stále větší hodnotu. Nejen z hlediska odborných znalostí, ale především proto, že rozvíjejí schopnost učit se v nových situacích, přizpůsobovat se a spolupracovat s lidmi z jiných sociálních bublin. Otázkou zůstává, zda jejich potenciál skutečně dokážeme naplno využít.

Právě o to se snaží Unie dovedností – iniciativa Evropské unie zaměřená na posílení konkurenceschopnosti Evropanů a Evropanek prostřednictvím vzdělávání a rozvoje jejich kompetencí, od rekvalifikace až po zvyšování úrovně toho, co již umějí. Dnešní trh práce nehledá jen ty, kteří vědí, ale především ty, kteří umí. Kte-

ří dokážou své znalosti uplatnit v praxi, spolupracovat a pružně reagovat na nové výzvy. Čím dál více se hovoří o reskillingu, upskillingu a celoživotním vzdělávání.

Klíčovou roli v tom hraje mezinárodní spolupráce. Programy jako Erasmus+ otevírají cestu ke zkušenostem, které se v učebnicích nenacházejí. Rozvíjejí odborné, jazykové i mezikulturní kompetence a pomáhají lépe obstát v dynamickém a proměnlivém světě. Jsou konkrétní odpovědí na to, co Unie dovedností pojmenovává jako systémovou výzvu.

V letní Mozaice proto přinášíme inspiraci z praxe. Úvodní rubrika představuje méně povzbudivá data o úrovni dovedností Evropanů a Evropanek, ale také konkrétní programy, které na tuto situaci reagují a snaží se ji systematicky zlepšovat. Partnerství pro vzdělávání 2030+ otevírá téma wellbeingu a odolnosti – tedy schopnosti zvládat změny, učit se z náročných situací a udržet si vnitřní stabilitu. Dále přinášíme rozhovor s prorektorkou ČVUT Annou Kučerovou, článek o soutěži CzechSkills propojený s projektem v oblasti odborného vzdělávání i praktická doporučení, jak z mezinárodní zkušenosti vytěžit maximum, ať už z hlediska rozvoje dovedností, nebo osobního růstu.

Protože schopnost učit se, přizpůsobovat a obstát v nových situacích dnes rozhoduje víc než kdy dřív.

Přejeme vám inspirativní čtení.

MOZAIKA

Léto 2026 • 1. 6. 2026

Vychází 4x ročně, rozdává se zdarma

Vydavatel: Dům zahraniční spolupráce,
Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1,
IČO: 61386839, evid. č.: MK ČR E 23325,
tel.: +420 221 850 100,
e-mail: info@dzs.cz, web: dzs.cz,
eurodesk.cz

Šéfredaktorka: Adéla Vašíňová

Foto: istockphoto.com

Grafika: Kristina Černá

Tisk: AF BKK, s. r. o.

Distribuce: Casus, Direct Mail, a. s.

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nerepresentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem. Změny uvedených údajů nebo tiskové chyby jsou vyhrazeny.

Vystudovat a hotovo? Dávno ne, dnes je potřeba učit se pořád

Co dnes umíme, nemusí zítra stačit. Požadavky na to, co lidé potřebují pro život i práci, se rychle mění – tak rychle, že vzdělávací systémy nestíhají reagovat. O našem úspěchu bude více než dříve rozhodovat, zda se dokážeme v proměňujícím se světě učit novým věcem. Evropská komise nabízí nástroje, jak vzdělávání podpořit z různých směrů.

Už nestačí jen dokončit studijní program a vystačit si s ním celý život. Lidé si musí průběžně doplňovat své znalosti a učit se reagovat na nové situace. Jenže už jen s těmi základními dovednostmi, jako je porozumění textu, práce s informacemi nebo řešení běžných situací, má mnoho dětí i dospělých potíže. Podle dat Evropské komise má až 18 milionů žáků a žákyň na kontinentu problém zvládat podobné triviální úkoly a téměř 48 milionů dospělých v Evropě ve věku 25 až 64 let má jen nízkou kvalifikaci. Pro každého třetího patnáctiletého člověka v EU je obtížné využít matematiku v běžném životě a každý čtvrtý naráží na neschopnost práce s textem. Může za to nedostatek znalostí i schopností je použít v praxi, například porozumět smlouvě, zorientovat se v informacích či rozhodovat se na základě dat.

Trh práce se mění rychleji než vzdělávání

Firmy hledají lidi, kteří se dokážou učit nové věci a reagovat na změny. Nedaří se jim je ale najít. Podle **Výhledu dovedností OECD** z roku 2025 za to může strukturální nesoulad mezi tím, co lidé umí, a tím, co práce vyžaduje. Mnoho lidí pracuje na pozicích, kde svůj potenciál nevyužívají naplno, zatímco jinde chybí konkrétní kompetence. Důležité nejsou jen odborné znalosti, ale i prostředí, ve kterém se lidé

Nerovnosti se prohlubují

Rozdíly v dovednostech často nevznikají až v dospělosti. Podle OECD úzce souvisejí se zázemím, ve kterém lidé vyrůstají, a během života se dál prohlubují. To, co začíná ve škole, se promítá do dalšího vzdělávání, pracovních příležitostí i příjmů.

Lidé s méně dovednostmi mají menší šanci pokračovat ve vzdělávání, častěji pracují na méně stabilních pozicích a zároveň se méně zapojují do dalšího učení. Naopak ti, kteří už vyšší kvalifikaci mají, získávají další příležitosti k rozvoji.

Rozvoj dovedností proto není jen otázkou individuální snahy. Záleží také na tom, jestli vzdělávací systém nabízí dostupné a srozumitelné cesty i pro ty, kteří se ke vzdělávání běžně nedostanou.

Evropa našla cestu

V roce 2025 přišla Evropská komise s iniciativou Unie dovedností. Ta se zaměřuje na rozvoj dovedností napříč Evropou. Reaguje mimo jiné na nedostatek kvalifikovaných pracovníků a pracovníc, rozdíly v přístupu ke vzdělávání nebo rychlé technologické změny, na které školy nestíhají pružně reagovat. Cílem je, aby lidé snáz získávali do-

vednosti potřebné pro život i práci a mohli je využít i za hranicemi vlastní země.

Vedle klasického studia proto Evropská unie podporuje kratší kurzy, mikrokvalifikace nebo průběžné doplňování znalostí během života. Člověk si díky nim může doplnit přesně to, co potřebuje. Ať už proto, že se jeho obor mění, nebo proto, že chce zkusit něco nového.

Velkou roli hrají i zahraniční zkušenosti. Studium nebo práce v cizím prostředí totiž rozvíjí věci, které se z učebnic naučit nedaří – samostatnost, schopnost komunikovat nebo zvládat nečekané situace. Jednodušší uznávání kvalifikací mezi evropskými zeměmi má poté zajistit, aby za vzděláním přicházely i příležitosti.

První rok, první změny

Unie dovedností nezůstává jen u strategií a plánů. Evropská komise už spustila pilotní program Skills Guarantee, který pomáhá lidem ohroženým ztrátou práce (zatím hlavně v automobilovém průmyslu) získat nové dovednosti a uplatnění v jiných oborech.

Vznikl také European Skills Intelligence Observatory, který sleduje, jaké profese

a schopnosti budou v Evropě v dalších letech chybět. Podle Evropské komise dnes šest ze sedmi nedostatkových profesí souvisí s technickými nebo odbornými obory.

A pak jsou tu individuální vzdělávací účty, které právě testuje nebo připravuje polovina členských států. Díky nim by měl mít člověk možnost vybrat si kurzy a průběžně se vzdělávat podle toho, jak se mění jeho práce nebo obor.

Mezinárodní zkušenosti pomáhají

Evropské programy a iniciativy nabízejí možnosti, jak se dále rozvíjet. Od školních projektů přes dobrovolnictví až po studium nebo pracovní pobyty v zahraničí. Jsou určené dětem, mladým lidem i dospělým.

Učit se v praxi

Program **Erasmus+** nabízí možnosti pro školní i vysokoškolské studium, odborné vzdělávání, práci s mládeží i vzdělávání dospělých. Lidé díky němu mohou vyjet studovat, absolvovat pracovní stáž, zorganizovat projekt a získat zkušenosti v zahraničí. Vedle odborných znalostí často získávají i větší samostatnost či schopnost reagovat na nové situace. Program zpřístupňuje příležitosti i lidem ze znevýhodněného prostředí.

Mladí lidé ve věku 18 až 30 let se můžou zapojit do **Evropského sboru solidarity**. Dobrovolnické a solidární projekty doma i v zahraničí umožňují vytvářet řešení na problémy v okolí – od práce s komunitami přes sociální služby až po environmentální projekty. Účastníci a účastnice si při nich zkoušejí spolupráci, organizaci a řešení praktických situací.

Spolupracovat napříč Evropou

Školy se můžou zapojit prostřednictvím platformy **eTwinning**, která propojuje mateřské, základní i střední školy z celé Evropy. Vyučující i jejich třídy spolupracují na projektech a rozvíjejí digitální dovednosti nebo práci s informacemi. Síť zároveň umožňuje sdílet zkušenosti a inspiraci mezi školami.

European Schoolnet sdružuje 34 ministerstev školství, školy i odborníky a odbornice z celé Evropy. Zaměřuje se hlavně na digitální vzdělávání, nové metody výuky nebo sdílení ověřených postupů mezi školami. Vyučujícím nabízí vzdělávání, výukové materiály i možnost zapojit se do mezinárodních projektů.

Vrátit se ke vzdělávání

Pro dospělé tu je evropská platforma **EPALE**, která propojuje organizace i jednotlivce působící v oblasti vzdělávání dospělých. Nabízí příklady z praxe, metodické materiály i inspiraci, jak podporovat základní dovednosti nebo motivovat ke vzdělávání lidi, kteří se k němu dostávají méně často. K dispozici je více než 1600 zdrojů a materiálů.

Vidět jeden obor z různých perspektiv

Erasmus Mundus je určený především pro vysokoškoláky a vysokoškolačky, kteří chtějí absolvovat společný magisterský program ve více evropských zemích. Během jednoho studia střídají univerzity z různých států a seznamují se s tím, jak se stejný obor vyučuje v odlišném akademickém i kulturním prostředí. Reagují na jiné přístupy k výuce nebo spolupracují s lidmi z různých zemí.

Když nám není dobře, učíme se hůř. Wellbeing je základ

Text: Jana Potužníková,
Partnerství pro vzdělávání 2030+

V debatách o dovednostech budoucnosti lidé často zmiňují nové technologie, digitální kompetence nebo flexibilitu. Méně pozornosti už ale věnují tomu, co je k učení skutečně potřeba. Data totiž ukazují, že naši schopnost rozvíjet nové dovednosti, zvládat změny i dlouhodobě si udržet motivaci k učení výrazně ovlivňuje náš aktuální wellbeing.

Dovednosti pro 21. století byly dlouho spojovány především se základní gramotností – čtenářskou, matematickou nebo digitální. Právě na ně se také soustředila většina mezinárodních šetření i vzdělávacích politik. To se ale postupně mění. Do popředí se dostává wellbeing jako důležitá podmínka dobrého učení. A řada studií a výzkumů vysvětluje proč.

Od podmínek k výsledkům

Wellbeing není abstraktní koncept, ale jasně definovatelný faktor s přímým dopadem na učení a studijní výsledky. Mezinárodní šetření **OECD PISA 2022** sledovalo vedle gramotností právě indikátory wellbeingu: životní spokojenost, pocit sounáležitosti se školou nebo například míru prožívaného stresu. A výsledky ukázaly, že žáci a žákyně s vyšší mírou wellbeingu dosahují lepších výsledků například sledovanými oblastmi, zatímco vyšší míra stresu a nízký pocit sounáležitosti souvisejí se sníženým výkonem i horším zapojením do učení.

Wellbeing tak nelze vnímat jako pouhý doplněk vzdělávání, ale jako podmínku, která zásadně ovlivňuje schopnost žáků, žákyň a studujících učit se z náročných situací a adaptovat se na změny.

Jak nastavit podporu?

„Doma je to s wellbeingem relativně jednoduché,“ říká Marie Hájek Salomonová, vedoucí pracovní skupiny Wellbeing v **Partnerství pro vzdělávání 2030+**. „Je třeba s dětmi hlavně mluvit, a to nejen v náročných dnech, ale právě i v běžném provozu. Ptát se na víc než jen co měly k obědu. Na jejich pocity, vztahy i třeba na to, co dělají online.“

Ve škole začíná podpora dobrého prostředí u vedení školy. „A nezastupitelná je pak role takzvaných školních poradenských služeb, představovaných odborníky a odbornicemi, kteří mohou škole

pomoci se systematickým začleněním wellbeingu,“ dodává expertka.

To nespočívá jen ve speciálních programech nebo jednorázových aktivitách. Je důležité, aby se wellbeing promítal do běžného fungování škol a vzdělávacích institucí: od organizace výuky po komunikaci. Aby žactvo i studující měli možnost zažívat autonomii, spolurozhodovat o svém učení nebo pracovat tempem, které jim umožní skutečné porozumění.

Významnou roli hraje také předvídání a stabilita prostředí, tedy jasně nastavená pravidla, srozumitelná komunikace nebo konzistentní podpora ze strany vyučujících.

Wellbeing nelze vnímat jako pouhý doplněk vzdělávání, ale jako podmínku

Vztahy navenek i vztah k sobě

„Wellbeing úzce souvisí i se schopností navazovat vztahy a být součástí komunity. Pociť sounáležitosti se školou nebo třídou ovlivňuje motivaci i ochotu aktivně se ve škole zapojovat,“ vysvětluje Marie Hájek Salomonová. Potvrzují to mimo jiné zkušenosti sdílené například v Týdnu pro wellbeing ve škole, které ukazují, že právě bezpečné a podpůrné prostředí je jedním z klíčových předpokladů aktivního učení. Včetně užitečné práce s chybou.

Naopak prostředí založené na tlaku a strachu vede spíše k pasivitě a vyhýbavému chování. O nedůvěře ve vlastní schopnosti ani nemluvě. Pociť smyslu, kompetence a možnosti ovlivňovat vlast-

ní učení posiluje ochotu přebírat odpovědnost za vzdělávací proces. Dlouhodobý stres vede k převaze vnější motivace a k tomu, že učení zůstává v rovině plnění požadavků autorit, vyučujících nebo rodičů.

Základ, bez něhož učení funguje jen napůl

Pokud má vzdělávání připravovat děti i dospělé na proměnlivý svět, nestačí mluvit o tom, jaké dovednosti budou potřeba a přidávat nové požadavky. Stejně důležité je vytvářet prostředí, ve kterém se lidé mohou učit bez strachu z chyb, a ty případně mít prostor reflektovat. Stejně jako rozvíjet se bez dlouhodobého stresu a nejistoty. Právě proto, aby byli připraveni adaptovat se na změny a zvládat krize, kterým se v současném světě nelze vyhnout.

Týden pro wellbeing

ve škole každoročně v únoru propojuje školy, odborníky a odbornice i rodiče, kteří chtějí vytvářet prostředí, kde se děti mohou dobře učit i cítit.

Nabízí inspiraci, sdílení zkušeností i konkrétní tipy, jak podporovat duševní zdraví, vztahy a bezpečné klima ve vzdělávání.

Učení dává větší smysl, když má viditelný výsledek. Tyto projekty ukazují, jak si studující osvojují dovednosti při práci na konkrétních zadáních, která mají dopad na jejich profesní budoucnost a sebevědomí, ale i komunitu.

Literatura neznamená jen čtení, ale i tvoření

Jak prožívají literaturu středoškoláci v době technologií? Dobrodružství teenagera z 19. století, detektivka s romantickým koncem nebo úniková hra, která vás vezme na výlet po belgických městech – projekt **Across Borders, Beyond Words** rozvíjel čtenářské i pisatelské dovednosti středoškoláků a středoškolaček prostřednictvím online spolupráce napříč zeměmi.

Zapojení z Česka, Belgie, Turecka, Polska a Itálie se setkávali v online týmech a společně rozvíjeli kreativní, digitální i sociální dovednosti. Pracovali s beletrií i naučnými texty a zároveň společně tvořili. V týmech psali příběh a publikovali vlastní e-knihu. Vyzkoušeli si psát recenze, tvořili fotokomiksy, točili videa na aktuální témata a budovali digitální knihovnu. Součástí projektu byl také rozvoj netikety, tedy zásad slušné a respektující komunikace v online prostředí, a online bezpečnosti.

Projekt ukázal, že literatura nemusí zůstat jen u čtení, ale mladí lidé ji sami aktivně vytvářejí. Právě vlastní tvorba jim pomáhá budovat hlubší vztah ke čtení.

Z učeben na úzkokolejku

Jindřichohradecká úzkokolejka patří k nejcenějším technickým památkám v Evropě. Oblíbená turistická atrakce se po letech odmlky znovu rozjela. Na oživení tratě se podílel i solidární projekt **Úzkocesty**, který do obnovy tratě zapojil žáky ažačky Střední odborné školy a Středního odborného učiliště.

Projekt propojoval technické, kreativní i digitální dovednosti prostřednictvím praxe. Při společné práci se setkali žáci ažačky zednických, elektrikářských nebo třeba nástrojářských oborů. Aktivit se zúčastnili lidé z různých věkových skupin. Zatímco vyšší ročníky tak navrhovaly a vyráběly pro železnici podsvícené informační panely, děti ze základních škol třeba vytvářely maskota úzkokolejky „skřítko Kolečníčka“.

Zúčastnění spolu s řemeslnými dovednostmi aktivně využívali i digitální nástroje, například při propagaci projektu nebo tvorbě videa.

Žáci ažačky si osvojili také práci v týmu, projektové řízení i prezentaci vlastních výstupů. Projekt ukázal, jak vypadá učení v praxi s dopadem na místní komunitu. Výsledkem byl nejen návrat úzkokolejky do krajiny, kam patří, ale i pocit smysluplné práce a viditelný přínos pro rozvoj regionu.

Zemědělství pro novou generaci

Ekologickém zemědělství a obnovitelných zdrojích dnes slyšíme tak často, že ekologická témata mohou snadno ztratit naléhavost. Studující Mendelovy univerzity v Brně si v projektu **Agriculture for a New Generation** vyzkoušeli, jak tyto principy fungují v praxi a co všechno obnáší. Ve spolupráci s dalšími deseti evropskými univerzitami poznávali prostřednictvím exkurzí a workshopů venkov v terénu.

Projekt je zavedl do míst, kde se péče o krajinu prolíná s cestovním ruchem. Navštívili Pštrosí farmu v Doubravici, Resort Ohrada nebo lesní podnik v Křtinách. Otázky klimatické krize zde byly součástí každodenní praxe. Studující se dozvěděli, jak přeměňovat les nebo šlechtit meruňky tak, aby byly odolnější vůči změnám klimatu. Mezi nejzajímavější aktivity patřilo také využití koňského hnoje k topení v jezdeckém klubu na Panské Líši.

Studující díky projektu pracovali v mezinárodním prostředí a sdíleli zkušenosti s kolegy a kolegyněmi z různých evropských zemí. Získané zkušenosti jim rozšířily pohled na obor, přiblížily rozmanité profesní cesty a v některých případech inspirovaly k vlastním podnikatelským nápadům.

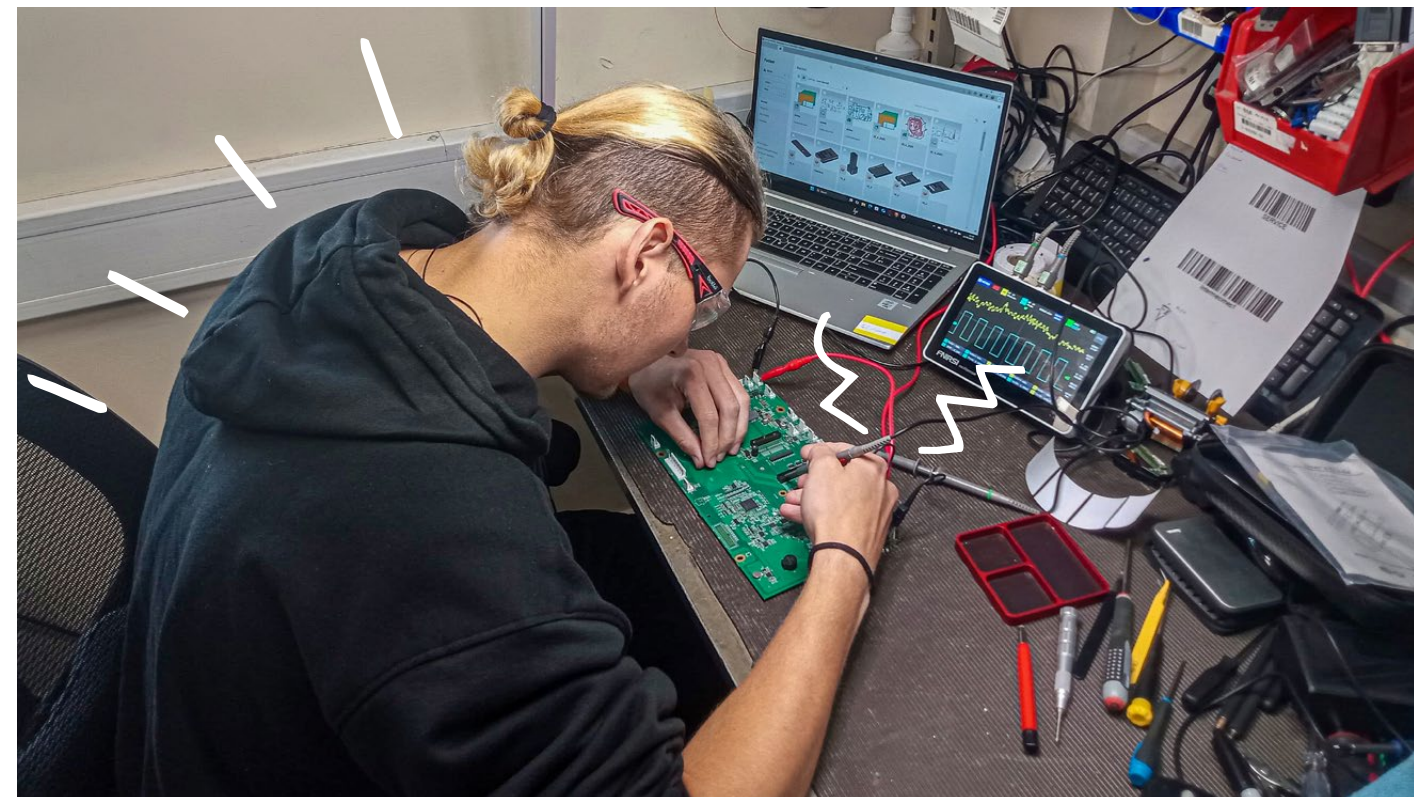

VR jako příprava na praxi

Vstup na pracovní trh může být pro lidi se zdravotním znevýhodněním plný drobných, ale zásadních situací, které nelze snadno natrénovat. Právě tady přichází na pomoc technologie. Organizace **Aspekt** sahla po virtuální realitě jako po bezpečném prostoru, kde lze zkusit věci opakovaně a bez stresu.

Projekt začal u kariérních poradců a poradkyň a pracujících v sociálních službách, kteří s lidmi se znevýhodněním pracují nejvíce a nejlépe znají jejich potřeby. Ti se učili s VR nejen zacházet, ale i vytvářet scénáře na míru konkrétním klientům a klientkám. Někdo si tak mohl ve virtuálním prostředí natrénovat, jak zaklepat a vstoupit na pohovor, jiný roznášení letáků nebo běžnou pracovní komunikaci.

Scénáře odborníci a odbornice testovali v praxi a sdíleli know-how s dalšími organizacemi. Lidé se zdravotním znevýhodněním si díky iniciativě mohli vyzkoušet situace, které pro ně byly dříve stresující. Výsledkem byla větší jistota klientů a klientek, posílená důvěra zaměstnavatelů a tím i vyšší šance dlouhodobě obstát na pracovním trhu. Projekt ukázal, že když je podpora promyšlená, mohou se bariéry proměnit v příležitosti.

Škola přímo napojená na praxi

Jak může vypadat škola, která propojuje učení s praxí i zkušeností ze zahraničí? Například jako **Střední škola technická a ekonomická v Brně**, která aktivně využívá mezinárodní výjezdy. Žáci ažačky díky nim vedle odborných znalostí rozvíjejí i svou samostatnost, komunikační dovednosti a schopnost řešit problémy.

Když se řekne odborná střední, většina lidí si vybaví dílny, počítače a důraz na řemeslo. Na této škole se ale vedle techniky rozvíjí i osobnost studujících a výuka se propojuje s praxí.

Součástí tohoto přístupu jsou zahraniční výjezdy v oblasti odborného vzdělávání a přípravy dostupné pro všechny obory – maturitní, učební i nastavbové. Studující se na základě svého zaměření hlásí na pobyty ve firmách a partnerských institucích napříč Evropou, včetně tříměsíčních stáží ErasmusPro. V praxi si tak zkoušejí různé profese, zatímco vyučující vyrazí na stínování do partnerských organizací. Škola se aktivně hlásí k udržitelnosti a do většiny zemí se cestuje ekologicky.

Během stáží si studující vyzkoušeli různorodé činnosti, od práce s počítači a elektronikou přes přípravu kabelů až po pomoc v advokátní kanceláři nebo neziskové organizaci. Absolventi a absolventky stáží se zapojují i jako ambasadoři sítě Euroučňů. Dva z nich už reprezentovali Česko na mezinárodních setkáních v Rumunsku nebo na Azorských ostrovech.

Příležitost pro všechny

Na výjezdy se dostávají i studující se specifickými potřebami. V jednom případě vyjel na administrativní stáž do Irska student na vozíku – škola zajistila asistenci, bezbariérové ubytování i upravené pracovní podmínky v hostitelské organizaci. Student

se výrazně zlepšil v jazyce a získal větší šanci na uplatnění. Tato zkušenost potvrdila, že vycestovat může opravdu každý, pokud škola dokáže reagovat na individuální potřeby.

Jistější v jazyce i v životě

Ze zahraničních výjezdů si neodnášejí jen položku do životopisu, ale praktickou zkušenost. Oceňují aktivní zapojení, různorodé úkoly i odpovědnost. „Nikdy jsem se necítil jen jako pozorovatel. Opravdu jsem si připadal jako součást firmy,“ shrnul jeden z účastníků.

S jasným dokladem o svých schopnostech a odvaze v rukách vstupují na pracovní trh připravenější – 95,83 % studujících potvrzuje, že jim účast v projektu zvýšila šance na zaměstnání. Častěji přitom zvažují i uplatnění v zahraničí. Jistější jsou si také v cizím jazyce, většinou se zlepšili minimálně o jeden stupeň (např. z B1 na B2).

Přístup této školy ukazuje, že propojení odborného vzdělávání s praxí a mezinárodní zkušeností má konkrétní dopad. Klíčové je, aby tyto příležitosti byly dostupné různým skupinám studujících a staly se běžnou součástí vzdělávání. (BB)

Jak z mezinárodní zkušenosti vytěžit maximum?

Text: Adéla Vašínová

Pobyt v zahraničí vás může změnit. Ale nestane se to samo. Lidé, kteří si ze zahraniční stáže, výjezdu nebo dobrovolničení odnesou víc než fotky a zážitky, mají jedno společné: přistupují k celé zkušenosti vědomě. Každá výzva, každé nedorozumění či nepohodlný moment je šance posunout se.

Podle výzkumu agentury **STEM/MARK pro Dům zahraniční spolupráce** lidé se zahraniční zkušeností výrazně lépe hodnotí svou schopnost fungovat v mezinárodním prostředí, komunikovat v cizím jazyce i navazovat nové kontakty. Téměř polovina z nich pracuje ve firmách s mezinárodním přesahem, 58 % z nich při práci aktivně využívá cizí jazyk a ve srovnání s ostatními si mnohem více věří, že by si dokázali snadno najít práci, a to i v zahraničí.

Tyto výsledky ale nevznikají samy od sebe. Pouze vyjet za hranice Česka nestačí, je potřeba se vydat i za hranice komfortní zóny. Dva lidé mohou projít stejným programem a odnést si úplně jiné zkušenosti. Rozdíl není v délce pobytu ani v destinaci, ale v tom, jak ke všemu přistupujeme.

Programy jako Erasmus+, eTwinning nebo Evropský sbor solidarity účastníky a účastnice výjezdů přirozeně dostanou do situací, které nejdou dopředu naplánovat. Musí fungovat v cizím jazyce, spolupracovat s novými lidmi a řešit problémy za pochodu. Právě v těchto momentech vzniká prostor pro rozvoj dovedností, které dnes zaměstnavatelé považují za klíčové. A podle OECD patří právě tyto schopnosti v Česku dlouhodobě mezi ty, které na trhu práce chybí.

Jak z příležitostí, které zahraniční výjezdy nabízejí, vytěžit maximum? Není to nic složitého, stačí tři zásady: vědět, na čem chceme pracovat, aktivně hledat příležitosti a nakonec to nejdůležitější, na co se často zapomíná – pojmenovat si, co jsme získali.

1. Ujasněte si, co je vaše hlavní oblast zájmu

Na začátku pobytu nebo ještě před odjezdem si zkuste pojmenovat, na čem už můžete stavět. Co vám jde, v čem si připadáte jistí a co vás přirozeně táhne. Zároveň je vhodné zkusit si říct, co v téhle oblasti potřebujete zlepšit nebo vyzkoušet.

Je v pořádku, pokud vám to není hned jasné. Berte to jako hledání směru. Jakmile si ale aspoň rámcově pojmenujete, co vám jde a v čem se chcete posunout, snáz rozpoznáte příležitosti, které vám dávají smysl, a dokážete je využít.

Na tomhle základě si pak vyběrejte situace, kde si můžete zkusit novou roli nebo převzít větší odpovědnost tak, aby to navazovalo na vaši hlavní oblast a pomáhalo ji dál rozvíjet.

2. Udělejte krok navíc

Začněte jednoduše a zkuste dělat o něco víc, než je po vás požadováno. Nemusí jít o velké věci, často stačí změnit přístup k situacím, do kterých se během pobytu dostáváte. Největší posun často přichází ve chvíli, kdy věci nejdou podle plánu. Nové prostředí a nečekané situace nutí člověka improvizovat, učit se a přizpůsobovat se změně. Právě tím se rozvíjí adaptabilita i schopnost reagovat v nejistotě. Může to znamenat zapojit se do diskuse místo pasivního poslouchání, převzít část odpovědnosti, oslovit lidi mimo vlastní skupinu nebo si aktivně říct o zpětnou vazbu.

Ne vždy však máte na výběr, co přesně budete dělat, a to ať už jste na studij-

ním pobytu, stáži nebo dobrovolnickém projektu. Program může být často daný a prostoru pro vlastní iniciativu nemusí být tolik. O to víc záleží na tom, jak s omezeným prostorem naložíte. I v pevně daném programu můžete být aktivní: ptát se, všímat si, zapisovat poznatky nebo si průběžně ujasňovat, co si z celé zkušenosti chcete odnést.

3. Pojmenujte a využijte, co jste získali

Vraťte se k tomu, co jste na začátku chtěli rozvíjet, a zkuste si upřímně hodnotit, jak se vám to podařilo a proč. Zahraniční zkušenost je bez následné reflexe mrtvým kapitálem. Hned po návratu (nebo ještě během pobytu) si stručně sepište, co jste dělali, jakou roli jste měli a k čemu to vedlo. Využít můžete metodu STAR. Třeba že jste během stáže v Lisabonu (Situation) dostali za úkol koordinovat část projektu v mezinárodním týmu (Task), domluvili spolupráci mezi lidmi z různých prostředí (Action) a společně dotáhli úkol do konce (Result). Díky tomu si lépe uvědomíte, co jste zvládli, a využijete třeba při pohovoru, nebo jiných pracovních či studijních příležitostech.

Zkušenosti a dovednosti si můžete zaznamenat také do Europassu, online nástroje Evropské unie pro tvorbu životopisu a osobního profilu. Umožňuje přehledně popsat pracovní, studijní i dobrovolnické zkušenosti, jazykovou úroveň nebo konkrétní projekty a mít je připravené třeba pro další výjezd, stáž nebo pracovní příležitost.

eTwinning přináší inspiraci do výuky

Sít eTwinning se letos zaměřuje na téma „Dovednosti pro život“, které pomáhá školám rozvíjet u žáků a žákyň čtenářské, matematické, digitální i občanské kompetence. Navazuje tak na snahy Evropské unie posilovat prakticky využitelné dovednosti a zvyšovat šance lidí na uplatnění napříč obory. Učitelé a učitelky mohou načerpat inspiraci například prostřednictvím online Kavárny inspirace, která přináší konkrétní tipy do výuky, jednoduché aktivity i sdílení zkušeností z praxe. Další termíny se chystají opět na podzim. Další informace, inspiraci i praktické nástroje nabízí **Evropská platforma pro školní vzdělávání** (ESEP, kde jsou k tématu dostupné články, výukové materiály i projektové náměty). Součástí platformy jsou také eTwinning skupiny, například „Basic skills in action“, které propojují vyučující z různých zemí a umožňují sdílet zkušenosti i navazovat spolupráci.

Podnikavost se netýká jen byznysu

Podnikavost neznamená jen založit firmu. Na evropské úrovni je „kompetence k podnikavosti“ specifikována jako schopnost proměnit myšlenky v hodnotné činy, které prospívají ostatním a jsou použitelné v různých aspektech života – od iniciativy a kreativity přes schopnost řešit problémy až po ochotu nést odpovědnost za vlastní rozhodnutí. Právě tyto kompetence patří mezi klíčové pro uplatnění na trhu práce i aktivní zapojení do společnosti. Zajímá vás, jak s rozvojem této kompetence pracují evropské vzdělávací systémy – od začlenění do kurikula přes konkrétní výukové metody až po podporu vyučujících? Kde se daří podnikavost rozvíjet systematicky a kde naopak zůstává spíše na úrovni jednotlivých projektů? Získejte přehled díky studii **Entrepreneurship education at school in Europe**, kterou v roce 2025 vydala evropská informační síť Eurydice.

Aktivity od European Schoolnet

Jak můžete jako vyučující přispět k iniciativě Union of Skills? Spoustu možností nabízí síť European Schoolnet a její projekty. Je vám blízká věda a technika? Rozvíjejte své dovednosti za pomoci různých online kurzů z dílny projektu **Scientix MOOC**: naučte se, jak využívat přírodu k výuce skrze metodu **Nature-Based Solutions** (NBS), přispějte jako laici k vědeckému poznání pomocí konceptu **Citizen Science**, přineste na půdu škol témata spojená s oceánem nebo učte přírodní vědy skrze umění s databází Europeana. A pokud máte blíž spíš k digitálním technologiím, poslechněte si podcast o tom, jak je zvládají jiné vzdělávací systémy. Nebo si na webu **Interactive Classroom Working Group** přečtete, jak pomáhají žákům a žákyňm se speciálními potřebami v Havlíčkově Brodě i jinde po celé Evropě.

Jak nadchnout víc mladých pro technické obory a řemeslo?

Začíná to už doma

Text: Zuzana Keményová
Foto: ČVUT

Jak zvýšit zájem o technické obory? Nezáleží ani tak na školách, ale spíše na celkovém nastavení společnosti. Tedy na tom, zda bude řemeslná práce dobře ohodnocená, jestli budou vyučující technických oborů zažívat respekt a také, zda si i dnešní malé holčičky, nejen chlapci, dokážou samy sebe představit jako jaderné vědkyně, matematicky nebo s kladivem v ruce, říká **Anna Kučerová**, prorektorka pro studium na pražském ČVUT. Programy jako Erasmus+ mohou podle ní zájem o odborné vzdělávání také výrazně oživit.

Jak dostat více mladých lidí do odborného vzdělávání?

Už teď se trend mění a odborné vzdělávání láká více studujících. Myslím si, že to chce čas. Řemeslníci a řemeslnice mají v praxi slušné peníze, po jejich práci je velká poptávka. Řekla bych, že probíhá určitá generační výměna a bude chvíli trvat, než se změna pronese do populace do té míry, že i rodiče své děti nebudou dávat na maturitní obory za každou cenu. Dříve společnost žila v tom, že vysokoškolský titul je automaticky zárukou vyššího platu, takže rodiče tlačili děti, aby se dostaly na vysokou školu. Když se ukáže, že v řemesle jsou slušné mzdy, trend se obrátí a zájem o řemesla poroste.

Je skvělé, pokud žáci a žáčky z učilišť dostanou díky škole příležitost získat zkušenost a rozhled ze zahraničí.

Na druhou stranu Evropská unie vede k tomu, že se máme vzdělávat, že máme mít hodně vysokoškoláků, nejdou tedy tyto snahy proti sobě?

Osobně si třeba myslím, že vysokoškolský titul zas tak důležitý není a že řemeslníci a řemeslnice si zaslouží mnohem větší úctu, než v současnosti mají. Druhá věc jsou sama učiliště, je to otázka jejich marketingu a toho, kdo na nich pracuje. Učitelé a učitelky musí být dostatečně finančně ohodnoceni, mít reputaci a autoritu. Mzdy jim sice rostou, což je pozitivní, ale ta autorita se buduje teprve postupně. Máme za sebou dlouhé období, kdy autorita učitelského povolání byla zašlapávána do země. Když na školách nebudou vyučující

se sebevědomím, těžko školy budou lákat studenty a studentky.

ČVUT jako největší česká technická vysoká škola je jistým ukazatelem zájmu o technické obory. Jaký je zájem o studium na ČVUT a na které fakulty se hlásí nejvíce lidí?

Počet uchazečů a uchazeček o studium nám roste. Jde o nárůst okolo pěti procent, ale to kopíruje populační křivku. Takže ne že by vyloženě rostl zájem, spíše roste počet studentů a studentek v této generaci. Když pominu elektro a informatiku, nepopulárnější jsou stavební a strojní fakulta, na okraji je fakulta jaderného inženýrství. To se dá očekávat, protože jaderných inženýrů a inženýrek společnost potřebuje méně a nároky na ně jsou vyšší.

Probíhá určitá generační výměna a bude chvíli trvat, než i rodiče přestanou dávat své děti na maturitní obory za každou cenu.

Problém není ve školách, ale ve společenském nastavení a určité konzervativní náladě v Česku.

Program Erasmus+ nabízí široké možnosti studentských výjezdů pro odborné vzdělávání, účastnit se mohou i studující z učilišť či středních škol. Myslíte si, že zahraniční výjezdy mohou odborné vzdělávání posunout?

Ano, a to velmi. Zvláště u učňovských oborů. Je skvělé, pokud žáci a žáčky z učilišť dostanou díky škole příležitost získat zkušenost a rozhled ze zahraničí. A ideálně právě z těch zemí, kde řemeslnické obory opravdu mají společenskou váhu a respekt. Tohle je jedna z cest, jak je motivovat, aby na odborné školy chodili.

Jaký je o Erasmus+ zájem u vás na ČVUT?

Je o něj velký zájem a fakulty mi potvrdily, že setrvale roste. Nejvíce se o Erasmus zájímají studenti a studentky stavební fakulty a fakulty architektury, ale tento stoupající trend je i na ostatních fakultách.

Co si myslíte o iniciativách jako je Unie dovedností? Je něco takového v Evropě a v Česku potřeba?

Určitě ano. Odborné vzdělání lidé chybějí v EU i u nás.

Jeden z cílů Unie dovedností je dostat do odborného vzdělávání a do přírodních a technických věd také více žen. Jaký recept na to vidíte vy?

Myslím, že se na to jde trochu od konce, ten problém vidím jinde. Já jako žena jsem prošla vzděláváním a nikdo mi překážky nekladl. Jsem technicky orientovaná, vždy mě bavila matematika, všude to bylo vítáno a nikde jsem nezaznamenala, že by s tím byl problém. Až postupem času jsem si uvědomila, že rozdíl mezi mnou a jinými dívkami spočíval v domácím zázemí. Moje maminka byla učitelkou matematiky a dílen, takže můj ženský domácí vzor byl někdo, kdo měl k matematice a k technice blízko. Bylo pro mě normální, že i ženy umí vzít kladivo do ruky. Ale takhle to mnoho

holčiček doma nemá. Problém podle mě není ve školách, ani já jsem se ve škole s žádným genderovým zádrhelem nesečkala. Je to o celospolečenském nastavení a určité konzervativní náladě v Česku. Maminky vytvářejí ženský vzor a často utvrzují dívky v tom, že matematika pro ně není a že se mají věnovat něčemu jinému. Vidím tady velkou roli rodičů.

A co s tím lze dělat?

Společnost se vyvíjí, posunujeme se, muži nechodí na vojnu a žena nemusí být nutně na mateřské s dítětem tři roky. Ale přesto ženy doma zůstávají a tahle role žen se u nás moc nevyvinula. Vidím tady velkou roli státu v tomto směru, kdy by se relativně jednoduše s těmi stereotypy něco dalo dělat. Maminky a tatínkové mohou dcerám ukázat, že i holka může dělat to samé co kluk, že pohlaví neurčuje, čemu se mají v budoucnu věnovat. Že dívky nemusejí být pečovatelky, ale klidně se mohou zaměřit technicky. Snažila bych se tedy spíše o rodinnou motivaci.

Dříve společnost žila v tom, že vysokoškolský titul je automaticky zárukou vyššího platu.

Co tedy dělat pro to, aby matematika a další exaktní vědy nebyly pro žáky i žáčky na základních školách strašákem, a později se rozhodli studovat technické obory?

Malé děti na prvním stupni matematiku rády mají. Až při přechodu na druhý stupeň se to láme. Myslím, že důvodem je přicházející náročná abstrakce. Děti najednou popisují problém a musí si představit, co se skrývá za rovnicí. Představit si něco hmatatelného pod pojmem složený zlomek je ale pro mnoho lidí těžké. I když se učitelé a učitelky snaží jim to přiblížit, na druhém stupni už je to náročnější. Myslím, že tady by mohla pomoci umělá inteligence a digitální nástroje. Aby dítě problém pochopilo, je dobré vyjádřit jej obrázkem. U složitějších představ by velmi pomohly digitální vizualizace.

doc. Ing. Anna Kučerová, Ph.D.

Vystudovala fyzikální a materiálové inženýrství na ČVUT, titul Ph.D. získala v rámci dvojitého doktorátu na ENS Cachan ve Francii. Svou vědeckou dráhu na Fakultě stavební ČVUT zahájila již během studia, obdržela také cenu L'Oréal-UNESCO pro ženy ve vědě. Její tým se podílel na vývoji motoru evropské rakety Ariane 6. V roli prorektorky pro studium působí od března 2026 a zaměřuje na modernizaci výuky s využitím AI a digitálních nástrojů.

Řemesla mají v Česku prestižní soutěž

Text: Zuzana Keményová
Foto: archiv Hospodářská komora

V březnu se v Brně uskutečnil druhý ročník **Národního mistrovství odborných dovedností CzechSkills 2026**. Ve třech soutěžních dnech se se svými projekty představili obkladači, instalatéry, topenáři, montérky a mnoho dalších řemeslných oborů. Národní šampionát řemesel koordinuje Hospodářská komora (HK) a jeho smyslem je zviditelnit, zpopularizovat a dodat respekt kvalifikované práci.

Počátečním impulzem ke vzniku soutěže CzechSkills byla účast české výpravy na mezinárodní soutěži v Rotterdamu v roce 2008. Ta ukázala, že i Česko potřebuje mít národní platformu, která posílí systém soutěží odborných dovedností v Česku a jejich rozvoj. V roce 2020 tedy vznikla národní značka CzechSkills, která zastřešuje soutěže odborných dovedností a navazuje na evropskou tradici soutěží WorldSkills Europe. Funguje jako národní mistrovství pro mladé ve věku 17 až 25 let, kde soutěžící poměřují své dovednosti v technických oborech, řemeslech i službách.

První ročník českého šampionátu proběhl v roce 2024 a zapojilo se do něj zhruba 200 účastníků a účastnic ze 40 škol z celé republiky. Soutěž tehdy nabízela 12 soutěžních oborů a 13 ukázkových disciplín.

Ve druhém ročníku zůstal počet soutěžních oborů na 12, ale výrazně se rozšířila část ukázkových disciplín – z 13 na 26. „To naznačuje rostoucí zájem o prezentaci řemesel a odborných dovedností ze strany škol, profesních asociací i firem. Rozhodně tedy vidíme signály rostoucího zájmu,“ hodnotí letošní bienále Roman Pommer, viceprezident HK. Mezi obory

s vyšším počtem soutěžících v tomto roce patřil například montér optických sítí, mechatronik, malíř, průmysl 4.0 nebo podpora podnikání.

K rozvoji soutěže přispěl i projekt Erasmus+

K organizaci soutěže přispěl i mezinárodní projekt **Dnes na praxi – zítra v praxi!** uskutečněný programem Erasmus+. „Sohrál důležitou roli při rozvoji soutěží CzechSkills a Skills Slovakia, protože se zaměřil na jejich organizační přípravu, propagaci a posílení spolupráce mezi školami a praxí,“ říká Pommer. Projekt propojil vzdělávací instituce s potřebami praxe a nabídl žákům i mladým profesionálům reálné příležitosti k rozvoji a prezentaci jejich dovedností. Díky své flexibilitě, zaměření na inovace a schopnosti propojit národní i mezinárodní prostředí ukázal, že se odborné vzdělávání efektivně přizpůsobuje současným výzvám a technologickým trendům. Hlavními projektovými výstupy navíc byly metodické dokumenty s pravidly řízení a finančního zabezpečení soutěží CzechSkills a Skills Slovakia a zajištění účasti odborníků na nich.

Testuje se i zvládání netypických situací

Konkrétní soutěžní úlohy na CzechSkills vždy připravují odborní garanti a vycházejí z praxe – tedy z reálných pracov-

ních situací a zakázek napříč zaměřením. „U malířů šlo například o techniky jako fládrování dřeva, imitaci mramoru nebo malbu log. Soutěžící v oboru podpora podnikání zase zpracovávali kompletní návrh založení firmy – od finančního plánu až po marketingovou strategii,“ přibližuje Pommer.

Kritéria i způsob hodnocení vychází z mezinárodních přísně daných pravidel soutěží EuroSkills a WorldSkills Europe. „Na jejich principech stavíme a přizpůsobujeme je českému prostředí,“ doplňuje Pommer. Vítěz soutěže získává nejen medaili a titul, především ale možnost reprezentace Česka v daném oboru na EuroSkills v mezinárodní konkurenci.

Vítěz už je mistr ve firmě

Zkušenosti ze soutěží přinášejí účastníkům a účastnicím nejen odborný rozvoj, ale také větší sebevědomí, nové kontakty a lepší uplatnění na trhu práce po ukončení studia. Příkladem je mladý obkladač Dominik Balnar, který se po vítězství v prvním ročníku CzechSkills v kategorii obkladačů kvalifikoval na evropský šampionát EuroSkills 2025 v dánském Herningu. Už během studia se podílel na obkladačských pracích u velkých developerských projektů v Praze a dnes působí jako mistr obkladačů ve velké stavební firmě. O důležitosti a společenské váze soutěže svědčí i fakt, že její tváří se stal populární herec Pavel Liška a letošní ročník zakončila první dáma Eva Pavlová.

CzechSkills navazuje na evropskou tradici soutěží odborných dovedností.

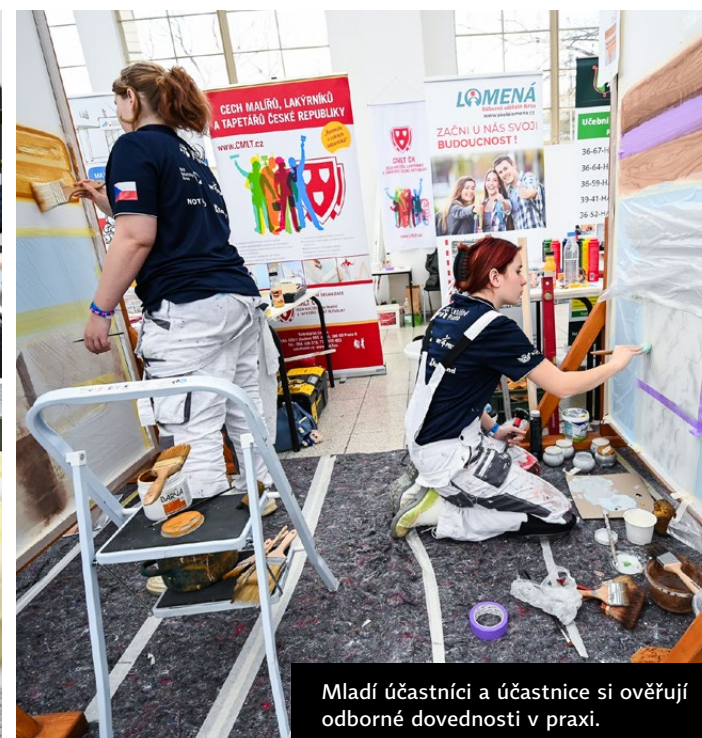
Národní mistrovství podporuje prestiž technických a řemeslných profesí.

Soutěžící pracují podle zadání inspirovaných reálným pracovním prostředím.

Představuje talentované mladé odborníky a odbornice z celé republiky.

Mladí účastníci a účastnice si ověřují odborné dovednosti v praxi.

